**ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA**

Lieta Nr.A420252217
Lietas arhīva Nr. AA43-0545-18/16
ECLI:LV:ADAT:2018:0323.A420252217.11.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2018.gada 23.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Indra Meldere,
tiesneses Karina Krastiņa un Linda Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 6.jūnija lēmuma Nr.1-6/1287 atzīšanu par prettiesisku un mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, un pienākuma uzlikšanu Rīgas bāriņtiesai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu dota piekrišana /pers. A/ piederošā nekustamā īpašuma izīrēšanai, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 8.novembra spriedumu.

## Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējas aizgādne /pers. B/ (turpmāk – aizgādne) ar 2017.gada 19.aprīļa iesniegumu vērsās Rīgas bāriņtiesā, lūdzot dot piekrišanu pieteicējai /pers. A/ piederošā dzīvokļa /adrese/, izīrēšanai.

[2] Ar Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 6.jūnija lēmumu Nr.1-6/1287 lietā Nr.7-7/8-2017 (turpmāk – Lēmums) atteikts dot piekrišanu nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra Nr./numurs A/, izīrēšanai.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Bāriņtiesas pienākums ir uzraudzīt aizgādnībā esošo personu interešu ievērošanu un normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos lemt par aizgādnībā esošās personas mantas pārvaldību. Lai Rīgas bāriņtiesa atļautu aizgādnim kārtot darījumu un izvērtētu darījuma atbilstību aizgādnībā esošās personas interesēm, bāriņtiesai jāzina darījuma būtība un sastāvdaļas. Normatīvie akti neparedz Rīgas bāriņtiesai tiesības dot atļauju noslēgt darījumu aizgādnībā esošas personas vārdā, neizvērtējot konkrētā darījuma nosacījumus.

[2.2] Rīgas bāriņtiesa vairākkārt ir informējusi pieteicējas aizgādni par nepieciešamību iesniegt īres līguma projektu, taču viņa to nav iesniegusi. Aizgādne ir norādījusi, ka neiesniegs īres līguma projektu, jo nelūdza izvērtēt īres līguma nosacījumus, līdz ar to Rīgas bāriņtiesai nav iespējams izvērtēt darījuma atbilstību pieteicējas interesēm.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējas aizgādne iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atzīt Lēmumu par prettiesisku un atlīdzināt mantiskos zaudējumus un morālo kaitējumu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] 2016.gada 18.jūnijā Rīgas bāriņtiesā tika iesniegts pieteicējas mantas saraksts, norādot, ka viņas manta sastāv tikai no dzīvokļa īpašuma /adrese/, taču Rīgas bāriņtiesa ignorēja Ministru kabineta noteikumu Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.1037) 86.punkta prasības, neuzskatot par nepieciešamu dot norādījumus pieteicējas pārstāvei par rīcību ar pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu.

[3.2] Aizgādne tika izsaukta uz pārrunām ar Rīgas bāriņtiesu. Tika pieprasīts iesniegt nomas līgumu un bankas izziņu, ka uz pieteicējas vārda ir atvērts uzkrājuma konts, kur uzkrāt nomas maksu par dzīvokli, kā arī paziņot nomnieka vārdu. Pieņemšanas laikā Rīgas bāriņtiesā nevienu neinteresēja pieteicējas situācija. Interesēja tikai tas, vai ir atnests īres līgums.

[3.3] Rīgas bāriņtiesai tika paskaidrots, ka nav lūgts apstiprināt konkrēta īres līguma nosacījumus, bet ir lūgts izpildīt Noteikumu Nr.1037 86.punkta prasības – dot norādījumus rīcībai ar pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu.

Pieteicējas nekustamais īpašums tika apsekots. Apsekošanas rezultātā tika apstiprināts tā sliktais stāvoklis, t.i., nepieciešams to savest dzīvošanai normālā stāvoklī. Šis fakts pats par sevi pierāda to, ka ir jāatrod potenciāls īrnieks, kurš apmaksā mājas apsaimniekotāja rēķinus un veic dzīvoklī kosmētisko remontu.

Nevienam no Rīgas bāriņtiesas sastāva 2017.gada 6.jūnijā neinteresēja nekas no faktiskajiem apstākļiem par pieteicēju un viņai piederošo dzīvokli. Bāriņtiesa tikai gribēja pierādīt, ka aizgādnei ir pienākums iesniegt noslēgto īres līgumu.

[3.4] Lēmums ir nelikumīgs un psihiski slimās pieteicējas intereses rupji aizskarošs. Ar Lēmumu ir nodarīts materiāls

un morāls kaitējums pieteicējai, jo ierašanās uz bāriņtiesas sēdi saistīta ar stāvvietas izmantošanu Vecrīgā vismaz uz vienu stundu, kas maksā 3 *euro*, pieaug parāds par dzīvokli, kas draud ar tā atsavināšanu, ir radīti papildus izdevumi: bankas komisijas maksa 7,11 *euro* apmērā par tiesu izpildītāja rīkojuma pieņemšanu izpildei, tiesu izpildītāja atlīdzība par piespiedu piedziņu (15% no vismaz 1400 *euro*).

[3.5] 2017.gada 7.jūlijā aizgādne saņēma Rīgas bāriņtiesas priekšsēdētāja vēstuli. Tajā norādīts, ka aizgādnei tiek dots norādījums meklēt un atrast īrnieku pieteicējas piederošajam nekustamajam īpašumam. Aizgādne to uzskata par ņirgāšanos un savas varas izrādīšanu, jo ar Lēmumu ir atteikts dot piekrišanu pieteicējas piederošā nekustamā īpašuma izīrēšanai, bet vēlāk tiek dots norādījums meklēt un atrast īrnieku nekustamajam īpašumam.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 8.novembra spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Saskaņā ar Civillikuma 216.pantu personas, kam vajadzīga aizsardzība, kā arī mantu, kas palikusi bez pārvaldītāja, uztic aizbildņu vai aizgādņu gādībai, kuriem minētās personas un manta jāpārstāv. Atbilstoši Civillikuma 208.pantam aizbildnības un aizgādnības lietas pārzina bāriņtiesas.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2015.gada 22.decembra spriedumu lietā Nr.C28408414, C28245115 (stājies spēkā 2016.gada 12.janvārī) pieteicējai daļēji ierobežota rīcībspēja: maksājumu izdarīšanā un saņemšanā; darījumu slēgšanā; rīcībā ar mantu un tās pārvaldībā, it īpaši nekustamā īpašuma atsavināšanā, ieķīlāšanā un apgrūtināšanā ar lietu tiesībām; komercdarbības un saimnieciskās darbības veikšanā, nosakot, ka maksājumu izdarīšanā un saņemšanā, darījumu slēgšanā un rīcībā ar mantu, kuru vērtība nepārsniedz 2000 *euro*, pieteicējai jārīkojas kopā ar aizgādni; maksājumu izdarīšanā un saņemšanā, darījumu slēgšanā un rīcībā ar mantu, kuru vērtība pārsniedz 2000 *euro*, nekustamā īpašuma atsavināšanā, ieķīlāšanā un apgrūtināšanā ar lietu tiesībām, komercdarbības un saimnieciskās darbības veikšanā pieteicējas aizgādnim jārīkojas patstāvīgi, neierobežojot pieteicējas personiskās nemantiskās tiesības.

Ar Rīgas bāriņtiesas 2016.gada 25.maija lēmumu Nr.1-6/1144 /pers. B/ iecelta par pieteicējas aizgādni līdz lietas pārskatīšanai Rīgas bāriņtiesā.

Saskaņā ar Civillikuma 356.pantu aizgādnība pār pilngadīgajiem pakļauta attiecīgiem noteikumiem par aizbildnību pār nepilngadīgajiem, ciktāl šie noteikumi nerunā pretim sekojošiem.

[4.2] Saskaņā ar Civillikuma 269.pantu aizbildnim jāpārvalda aizbilstamā manta ar tādu pašu rūpību un apzinību, ar kādu viņš kā labs saimnieks pārvalda savas paša lietas. Civillikuma 289.pants paredz, ka nekustamie īpašumi pilsētās aizbildnim jāuztur lietojami un labā stāvoklī, ievācot no tiem ienākumus un laikā sedzot uz tiem krītošās nodevas. Civillikuma 291.pants noteic, ja nekustamā īpašuma iznomāšana ir aizbilstamajam izdevīgāka, nomas līguma projekts jāiesniedz bāriņtiesai apstiprināt. Aizbildnim pašam, viņa laulātajam un bērniem ir aizliegts nomāt aizbilstamā nekustamo īpašumu. Civillikuma 262.pants noteic, ka aizbildnis visās sava aizbilstamā lietās darbojas patstāvīgi un ved tās ar saimnieka tiesībām. Bet visos svarīgākajos gadījumos viņam jālūdz bāriņtiesas norādījumi.

No minētajām tiesību normām izriet, ka aizgādnim tāpat kā aizbildnim ir pienākums pārvaldīt sava aizbilstamā mantu tā, lai tas būtu izdevīgi aizbilstamajam – nestu ienākumus un neradītu zaudējumus, savukārt bāriņtiesa uzrauga to, vai aizgādnis pārvalda aizbilstamā mantu aizbilstamā interesēs.

Līdz ar to viens no nosacījumiem, lai izvērtētu, vai nekustamā īpašuma nomas līguma noslēgšana ir aizbilstamā interesēs, ir nomas līguma projekta iesniegšana bāriņtiesai apstiprināšanai. Minētais atbilst Bāriņtiesu likuma 41.panta pirmajā daļā noteiktajam, ka bāriņtiesa uzrauga aizgādņa rīcību aizgādņa pienākumu izpildē un Civillikumā paredzētajos gadījumos, ievērojot tiesas spriedumā noteikto, atļauj aizgādnim kārtot darījumus. Atbilstoši Noteikumu Nr.1037 96.punktam, ja bāriņtiesa uzskata, ka aizbildņa (aizgādņa) iesniegto līgumu vai darījuma aktu projektu nosacījumi neatbilst aizbildnībā vai aizgādnībā esošās personas interesēm, bāriņtiesa var lūgt vienošanās nosacījumus precizēt, norādot, kādi nosacījumi precizējami.

[4.3] Izskatot pieteicējas aizgādnes iesniegumu par piekrišanas došanu dzīvokļa izīrēšanai (*lietas 55.lapa*), bāriņtiesas darbiniece ir apsekojusi dzīvokli, konstatējot, ka dzīvoklis netiek apdzīvots, tajā ir elektrība, ūdens padeve, gāzes plīts, telpām ir nepieciešams veikt remontu (*lietas 56.lapa*). Arī pati pieteicēja uzskata, ka viņas interesēs ir izīrēt dzīvokli, jo par to ir izveidojušās parādsaistības (*lietas 57.lapa*).

No minētā izriet, ka faktiski šķēršļi dzīvokļa izīrēšanai nav konstatējami un pieteicējas interesēs būtu dzīvokli izīrēt, lai gūtu līdzekļus tā uzturēšanai, remontēšanai un parādsaistību dzēšanai.

Tā kā atbilstoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 5.panta pirmajai daļai dzīvojamās telpas īres līgumu slēdz rakstveidā izīrētājs un īrnieks, tad priekšnosacījums labvēlīga administratīvā akta izdošanai – pienākuma uzlikšanai bāriņtiesai dot piekrišanu pieteicējas piederošā dzīvokļa izīrēšanai, ir dzīvokļa īres līguma projekta iesniegšana bāriņtiesā izvērtēšanai, vai tas atbilst pieteicējas interesēm.

Tādējādi priekšnosacījums labvēlīga administratīvā akta izdošanai – pienākuma uzlikšanai bāriņtiesai dot piekrišanu pieteicējai piederošā dzīvokļa izīrēšanai, ir dzīvokļa īres līguma projekta iesniegšana bāriņtiesā izvērtēšanai, vai tas atbilst pieteicējas interesēm.

Kā izriet no lietas materiāliem, tad bāriņtiesa vairākkārt ir informējusi aizgādni par nepieciešamību iesniegt īres līguma projektu, taču aizgādne to nav iesniegusi, kā arī norādījusi, ka to neiesniegs, jo nav lūgusi izvērtēt īres līguma nosacījumus (*lietas 11., 15., 16.lapa*). Bāriņtiesas prasība iesniegt dzīvokļa īres līguma projektu izriet no normatīvajiem aktiem, līdz ar to tā ir atzīstama par pamatotu un tiesisku. Tā kā dzīvokļa īres līguma projekts bāriņtiesā nav iesniegts, lietā nav pamata lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[4.4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Atlīdzināšanas likums) 6.pants paredz, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība – objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju, un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Cēloņsakarība nepastāv gadījumā, kad tāds pats zaudējums būtu radies arī tad, ja iestāde būtu rīkojusies tiesiski.

Tā kā bāriņtiesa pamatoti atteikusi dot piekrišanu pieteicējas dzīvokļa izīrēšanai, jo nav iesniegts īres līguma projekts, attiecībā uz pieteicēju nepastāv Atlīdzināšanas likuma 6.pantā noteiktais zaudējumu atlīdzināšanas pamats.

[5] Par pirmās instances tiesas spriedumu pieteicējas aizgādne iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā. Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[5.1] Tiesai nebija pamata atsaukties uz Bāriņtiesu likuma 41.pantu, Noteikumu Nr.1037 96.punktu un likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 5.panta pirmo daļu, jo aizgādne nav lūgusi Rīgas bāriņtiesu izvērtēt dzīvojamās telpas īres līguma projekta nosacījumus.

[5.2] Faktiski Rīgas bāriņtiesai tika lūgts izpildīt Noteikumu Nr.1037 86.punkta prasības, bet tā vietā tika pieņemts nelabvēlīgs Lēmums. Pēc Lēmuma pieņemšanas ar Rīgas bāriņtiesas priekšsēdētāja 2017.gada 7.jūlija vēstuli tika dots norādījums aizgādnei meklēt un atrast īrnieku pieteicējas piederošajam nekustamajam īpašumam, t.i., faktiski pieņemts pieteicējas prasītais labvēlīgais akts.

[5.3] Spriedums daļā par pienākuma uzlikšanu pieteicējas pilnvarotajai pārstāvei atmaksāt valstij nesamaksāto valsts nodevu par pieteikuma iesniegšanu tiesā arī nav pamatots un likumīgs, jo pieteicējai kārtējo reizi piešķirts trūcīgas personas statuss.

[6] Paskaidrojumā par apelācijas sūdzību Rīgas bāriņtiesa uzskata apelācijas sūdzību par nepamatotu un noraidāmu turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[6.1] Normatīvie akti neparedz Rīgas bāriņtiesai sniegt aizgādnim vispārēju atļauju brīvi rīkoties darījumu slēgšanā aizgādnībā esošas personas vārdā, kā to lūgusi pieteicējas aizgādne. Gluži pretēji, normatīvie akti uzliek par pienākumu bāriņtiesai izvērtēt darījuma projekta nosacījumus un, konstatējot kādas nepilnības vai trūkumus, dot norādījumus trūkumu novēršanai. Bez attiecīgā darījuma projekta nosacījumu atbilstības aizgādnībā esošās personas interesēm izvērtēšanas, bāriņtiesai nav tiesiska pamata lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[6.2] Bāriņtiesa bija vairākkārt devusi norādījumus aizgādnei (gan mutvārdos, gan rakstveidā) par to, kas Rīgas bāriņtiesai saskaņā ar normatīvajiem aktiem nepieciešams, lai varētu izdot administratīvo aktu par atļauju izīrēt pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu. Pieteicējas aizgādne nav izpildījusi norādījumus. Rīgas bāriņtiesas priekšsēdētāja 2017.gada 7.jūlija vēstule nav uzskatāma par administratīvo aktu, jo ar vēstuli atkārtoti tika dots norādījums pieteicējas pārstāvei.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

**Motīvu daļa**

[8] Izvērtējusi lietas dalībnieku argumentus, kas norādīti Lēmumā, pieteikumā, apelācijas sūdzībā un paskaidrojumos par tiem, pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

Administratīvā apgabaltiesa arī atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, spriedumā ietvertā motivācija ir pareiza un pietiekama, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā ietvertajai motivācijai un to neatkārto.

[9] Apelācijas sūdzības argumenti nav pamatoti tālāk minēto apstākļu dēļ.

[9.1] Apgabaltiesa nepiekrīt aizgādnei, ka viņa bāriņtiesai ir prasījusi tikai vispārīgu norādījumu došanu atbilstoši Noteikumu Nr.1037 86.punktam, kas noteic, ka pēc mantas saraksta saņemšanas bāriņtiesa to pārbauda, uzklausa aizbildni (aizgādni) un, ja nepieciešams, dod aizbildnim (aizgādnim) norādījumus, kā rīkoties ar viņam nodoto mantu un kas darāms, lai atgūtu trešo personu valdījumā esošo aizbildnībā vai aizgādnībā esošās personas mantu, ja tāda ir.

No pieteicējas iesnieguma Rīgas bāriņtiesai redzams, ka pieteicēja 2017.gada 19.aprīļa iesniegumā lūdza bāriņtiesu, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 41.pantu, dot piekrišanu /pers. A/ piederošā dzīvokļa īpašuma /adrese/ izīrēšanai. Lēmums pieņemts, pamatojoties uz šo iesniegumu.

Bāriņtiesu likuma 41.pants (*redakcijā, kāda bija spēkā iesnieguma iesniegšanas brīdī, kā arī pašreiz*) paredz, ka bāriņtiesa uzrauga aizgādņa rīcību aizgādņa pienākumu izpildē un Civillikumā paredzētajos gadījumos, ievērojot tiesas spriedumā noteikto, atļauj aizgādnim kārtot darījumus (panta pirmā daļa).

Panta otrajā daļā noteikts, ka bāriņtiesa, aizstāvot aizgādnībā esošās personas mantiskās intereses, Civillikumā paredzētajos gadījumos, ievērojot tiesas spriedumā noteikto: 1) lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt aizgādnībā esošajai

personai piekritušo mantojumu; 2) lemj par aizgādnībā esošajai personai piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē; 3) lemj par aizgādnībā esošajai personai piederoša nekustamā īpašuma (ja tā vērtība nepārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām; 4) lemj par aizgādnībā esošajai personai piederoša nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanas, ieķīlāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu; 5) lemj par īpašuma iegūšanu aizgādnībā esošajai personai; 6) seko, lai aizgādnis nerīkojas ar aizgādnībā esošajai personai piederošu mantu bez bāriņtiesas atļaujas, ja tā saskaņā ar likumu ir nepieciešama; 7) pārbauda, vai aizgādnis noskaidro aizgādnībā esošās personas viedokli un gribu un pārvalda mantu atbilstoši šīs personas interesēm un normatīvo aktu prasībām.

No minētā likuma 41.panta pirmās daļas apgabaltiesas ieskatā izriet vispārīgs bāriņtiesas pienākums lemt par atļauju kārtot darījumus aizbilstamā interesēs. Savukārt panta otrajā daļā ir precizēts, kādi ir gadījumi, par kuriem bāriņtiesai ir jālemj, tostarp, likuma 41.panta otrajā daļā noteiktais pienākums sekot, lai aizgādnis nerīkojas ar aizgādnībā esošajai personai piederošu mantu bez bāriņtiesas atļaujas, ja tā saskaņā ar likumu ir nepieciešama. Saskaņā ar Civillikuma 291.pantu ja nekustamā īpašuma iznomāšana ir aizbilstamajam izdevīgāka, nomas līguma projekts jāiesniedz bāriņtiesai apstiprināt.

No iepriekš minētajām tiesību normām, tās analizējot kopsakarā, neizriet, ka pieteicējai būtu tiesības prasīt bāriņtiesai vispārīgu atļauju izīrēt pieteicējas dzīvokli, jo bāriņtiesai, pēc tam, kad būtu sastādīts īres līguma projekts, tik un tā būtu par to jālemj saskaņā ar Civillikuma 291.pantu un Bāriņtiesu likuma 41.panta otrās daļas 6.punktu. Proti, tikai tad bāriņtiesa varētu pārliecināties, vai īres līgums atbilst aizgādnībā esošās personas mantiskajām interesēm, piemēram, vai dzīvokļa īres maksa nav pārāk zema, par to, vai dzīvokļa izīrēšanas termiņš vai citi būtiski līguma noteikumi ir atbilstoši aizgādnībā esošās personas interesēm.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējas pārstāve tikai 2017.gada 6.jūnijā, tas ir, tajā pašā dienā, kad bāriņtiesā tika izskatīts aizgādnes iesniegums ([1]), iesniedza jaunu iesniegumu, kurā lūdza Rīgas bāriņtiesu dot norādījumus, no kādiem naudas līdzekļiem iegādāties /pers. A/ nepieciešamās higiēnas preces, maksāt nekustamā īpašuma nodokli, zemes nomas un apsaimniekošanas maksu par dzīvokļa īpašumu /adrese/. Minēto pieteicējas aizgādne apstiprinājusi savā apelācijas sūdzībā (*sk. apelācijas sūdzības 2.punktu*). Uz šo iesniegumu Rīgas bāriņtiesa ar 2017.gada 7.jūlija vēstuli aizgādnei atbildējusi, ka viņai tiek dots norādījums meklēt un atrast īrnieku /pers. A/ nekustamajam īpašumam, noslēgt īres līgumu un iesniegt to apstiprināšanai Rīgas bāriņtiesā.

No minētā izriet, ka vispārīgu norādījumu rīcībai ar /pers. A/ dzīvokļa īpašumu pieteicējas aizgādne ir saņēmusi.

Tā kā bāriņtiesai nav tiesību izdot administratīvu aktu par vispārīgu atļauju izīrēt /pers. A/ dzīvokli, bet tā kā uz Lēmuma pieņemšanas brīdi, kā arī uz brīdi, kad lietu pēc būtības izskatīja Administratīvā apgabaltiesa, nekāds dzīvokļa īres līgums vēl nebija noslēgts, Rīgas bāriņtiesai nebija pamata ar administratīvu aktu atļaut pieteicējas aizgādnei izīrēt minēto nekustamo īpašumu. Savukārt rakstveida norādījumu par to, ka aizgādnei ir pienākums meklēt īrnieku pieteicējas dzīvoklim, aizgādne ir saņēmusi ar Bāriņtiesas 2017.gada 7.jūlija vēstuli Nr.BT-17-8896-nd.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Lēmums ir tiesisks.

[9.2] Pirmās instances tiesa norādījusi arī pamatotus argumentus, kāpēc pieteicējai nav atlīdzināmi mantiskie zaudējumi un piespriežams atlīdzinājums par morālo kaitējumu.

[10] Pieteicēja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka pirmās instances tiesa no pieteicējas nepamatoti pieprasīja valsts nodevu, neskatoties uz to, ka pieteicēja ir trūcīga.

Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtajā daļā noteikts, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā.

Šā panta piektajā daļā noteikts, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa (tiesnesis) arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2017.gada 21.jūlija lēmumu pieteicēja atbrīvota no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Ar Administratīvās apgabaltiesas tiesnese s 2017.gada 12.decembra lēmumu pieteicēja atbrīvota no valsts nodevas par apelācijas sūdzību samaksas.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka izskatāmā lieta nav par kādu no jautājumiem sociālās drošības jomā, bet ir ģimenes tiesību jomā, tādēļ vispārīgi pieteicēja no valsts nodevas samaksas pienākuma nebūtu atbrīvojama.

Tomēr šajā konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka pieteicējas aizgādne, iesniedzot pieteikumu tiesā, vēlējusies aizstāvēt pieteicējas, kura ir daļēji rīcībnespējīga un trūcīga persona, mantiskās intereses. No Lēmuma izriet, ka pieteicējas dzīvokļa īpašumam, kas atbilstoši Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamajām ziņām ir arī pieteicējas deklarētā dzīvesvieta, ir parādsaistības, kā arī no Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs B/izriet, ka uz minēto dzīvokļa īpašumu ir nostiprināta atzīme par piedziņas vēršanu uz to. Lietas izskatīšanas gaitā netika iesniegts dzīvokļa īres līguma projekts, kas kalpotu kā apliecinājums iespējamam pieteicējas mantiskā stāvokļa uzlabojumam (iespējamai augļu gūšanai no īpašuma).

No iepriekš minētā secināms, ka pieteicējas pārstāve tiesā vēlējusies aizstāvēt nozīmīgas personas tiesības un intereses, tādēļ izņēmuma kārtā valsts nodeva no pieteicējas nav pieprasāma.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta piekto daļu, 307. un 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

**nosprieda**

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 6.jūnija lēmuma Nr.1-6/1287 atzīšanu par prettiesisku un mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, un pienākuma uzlikšanu Rīgas bāriņtiesai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu dota piekrišana /pers. A/ piederošā nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra Nr./numurs A/izīrēšanai.

Atbrīvot /pers. A/no pienākuma samaksāt valsts nodevu par pieteikumu Administratīvajai rajona tiesai un apelācijas sūdzību Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(personiskais paraksts)* I.Meldere

Tiesneši *(personiskais paraksts)* K.Krastiņa

*(personiskais paraksts)* L.Vīnkalna